

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 84/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen sitoutumisesta HPV:n aiheuttamien syöpien, kondyloomien ja papilloomien hävittämiseen rokottamalla EU:n ja WHO:n tavoitteiden mukaisesti

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaan /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 84/2024 vp:

Miten sosiaali- ja terveysministeriö aikoo edistää Suomen sitoutumista EU:n ja WHO:n tavoitteisiin HPV:n aiheuttamien syöpien, kondyloomien ja papilloomien hävittämiseksi rokottamalla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Euroopan komissio julkaisi 31.1.2024 ehdotuksen neuvoston suositukseksi rokotteilla ehkäistävissä olevista syövistä (COM(2024) 45 final). Ehdotuksesta annettavassa E-kirjeessä kerrotaan Suomen olevan vahvasti sitoutunut syöväntorjuntaan ja suhtautuvan myönteisesti tyttöjen, poikien ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien HPV-rokotuskattavuuden parantamiseen ja rokotusvastaisuuden vähentämiseen.

HPV-rokotusten avulla pyritään ensisijaisesti ehkäisemään kohdunkaulan syövän esiasteita ja kohdunkaulan syöpää. Rokottamalla pystytään torjumaan myös osa ulkosynnyttimien, emättimen, peräaukon, siittimen sekä pään ja kaulan alueen syövistä. HPV tarttuu pääasiassa sukupuoliteitse ja rokote tehoaa parhaiten iässä, jossa papilloomavirustartuntaa ei ole vielä saatu. HPV-rokote ei suojaa jo tartunnan saaneita henkilöitä, eikä paranna syntyneitä solumuutoksia.

HPV-rokotukset annetaan ensisijaisesti alakoulun 5.–6. luokalla. Tyttöjen HPV-rokottaminen osana kansallista rokotusohjelmaa aloitettiin syksyllä 2013 ja poikien syksyllä 2020. Siksi vuonna 1998 syntyneet tytöt ja vuonna 2005 syntyneet pojat ovat vanhimpia ikäryhmiä, joilla on ollut mahdollisuus saada rokotus kansallisen rokotusohjelman kautta. Rokotteen voi saada myös yläkoulussa tai toisen asteen opintojen aikana.

Tyttöjen HPV-rokotusten alkaessa rokotuskattavuus nousi hitaasti, mutta esimerkiksi vuonna 2007 syntyneistä tytöistä lähes 84 prosenttia on tähän mennessä saanut HPV-rokotuksen. Poikien osalta on muutamassa vuodessa saavutettu yli 70 prosentin rokotuskattavuus 2008–2010 syntyneiden ikäluokissa, vaikka poikien rokotukset käynnistyivät keskellä koronapandemiaa.

HPV-rokotuksista on viestitty aktiivisesti alakouluikäisille rokotettaville, heidän vanhemmilleen ja koulu- ja opiskeluterveydenhoitajille. Tyttöjen rokotusten alkaessa viestintä kohdennettiin

heille ja poikien rokotusten alkaessa sitä laajennettiin välittömästi koskemaan myös poikia. Ke­vällä 2024 on alkamassa erillinen viestintäkampanja HPV-rokotuksista toisella asteella opiske­ville nuorille, heidän huoltajilleen ja opiskeluterveydenhoitajille.

Sosiaali- ja terveysministeriö kilpailuttaa kansallisen rokotusohjelman rokotehankinnat. HPV-ro­kotteiden kilpailutuksessa huomioidaan rokotteen teho syöpiä vastaan, kondyloomien aiheuttama tautitaakka ja rokotuskustannukset. HPV-rokote estää vähintään 93 % yleisimpien HPV-tyyppien aiheuttamista merkittävistä esiastemuutoksista ja kohdunkaulan syöivistä naisilla, joilla ei ole aiemmin ollut HPV-infektiota. Se suoja osittain myös muita HPV-tyyppejä vastaan.

HPV-rokottaminen johtaa kohdunkaulan syövän esiasteiden vähenemiseen 5–15 vuodessa, mutta merkittävää syövän vähenemistä nähdään vasta yli 10 vuoden kuluttua rokottamisesta, kun naiset tulevat kohdunkaulan syövän tyyppilliseen ilmenemisekseen. Tästä syystä HPV-rokottaminen ei ole vielä muuttanut kohdunkaulan syövän seulonnan tarvetta Suomessa.

Kohdunkaulan syövän seulontaan käytetään HPV- ja papa-testejä ja oleellinen osa seulontaa ovat löydösten jatkotutkimukset ja esiasteiden hoito. Suomessa seulontaohjelma kohdistuu 30–65-vuotiaisiin naisiin ja monissa kunnissa seulotaan myös 25-vuotiaita. Viiden vuoden välein tapah­tuvalla seulonnalla voidaan ehkäistä yli 80 % kohdunkaulan syöivistä ja niiden aiheuttamista kuo­lemista. Suomessa seulontaan osallistuu noin 70 % kutsutuista ja erityisesti alle 30-vuotiaita nai­sia testataan erittäin aktiivisesti myös seulontaohjelman ulkopuolella.

Helsingissä 3.4.2024

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen